

Handläggare
Egnell Eva

Datum
2015-11-09

Diarienummer
AMN-2015-0348

Arbetsmarknadsnämnden

Revidering av fördelning av schablonersättning för nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att anta förslag till fördelning av schablonersättningen för nyanlända flyktingar **med uppehållstillstånd** att gälla från och med 1 januari 2016.

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade 2014-11-06 § 208 om fördelning av den schabloniserade ersättningen kommunen får för nyanlända flyktingar som fått uppehållstillstånd och bosatt sig i kommunen. Schablonen ska täcka merkostnader som kommunen kan ha i samband med mottagande. Kommunens ansvar och uppgifter för nyanlända omfattar boende till de som anvisas genom Migrationsverket eller arbetsförmedlingen, praktisk hjälp i samband med bosättning, pedagogisk verksamhet såsom förskolam skola, utbildning i svenska för invandrare, vuxenutbildning, samhällsorientering, försörjningsstöd. En ny lag om mottagande av nyanlända för bosättning i en kommun oavsett om kommunen har en överenskommelse om mottagande träder sannolikt i kraft 1 mars 2016. För att öka kommunernas möjligheter att ta emot nyanlända, tillhandahålla bostäder för anvisade och bland annat skapa bättre förutsättningar att ge praktisk hjälp och stöd i anslutning till mottagande och bosättning kommer schablonersättningen att höjas med 50 procent från 1 januari 2016. Nämnden behöver därför förändra den procentuella fördelningen av ersättningen så att en större andel går till bosättningsuppdraget.

Ärendet

Kommuner som tar emot nyanlända flyktingar för bosättning får ersättning för etablering och introduktion för nyanlända personer som har beviljats uppehållstillstånd. Kommunen får ersättning med ett schablonbelopp som fastställs varje år. Schablonbeloppet ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer som till exempel:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg med mera
- utbildning i svenska för invandrare

- samhällsorientering
- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration

För 2015 är schablonersättningen

- 83 100 kronor för barn samt vuxna som inte har fyllt 65 år
- 52 000 kronor för vuxna som fyllt 65 år.

Ersättningen beräknas utifrån personens ålder vid utgången av månaden innan utbetalning. Migrationsverket betalar ut schablonbeloppet under en tvåårsperiod. Första utbetalningen sker månaden efter mottagningsdatum.

Olika nämnder ansvarar för etableringsinsatser för nyanlända. Kostnader som nämnder har för nyanlända personer som har behov av vård- och behandlingsinsatser, eller service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende kan återsökas från Migrationsverket. Schablonersättningen ska inte täcka sådana kostnader. Inte heller kostnader för försörjningsstöd till nyanlända som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan försörja sig ingår i schablonersättningen utan ska också återsökas. Kostnader som relateras till kommunens mottagande av ensamkommande barn regleras i förordning och överenskommelser mellan ansvarig nämnd (socialnämnden) och Migrationsverket.

Antalet asylsökande som nu kommer till Sverige har inte varit så många sedan andra världskriget. Det ställer stora krav på att alla ansvariga parter samarbetar för att lösa basala behov som tak över huvudet och skydd. Kommunerna hjälper Migrationsverket genom att ordna evakueringsboenden i avvaktan på att de asylsökande kan placeras i något av Migrationsverkets asylboenden. Det råder dock stor brist på asylplatser och ett av skälen är att många platser tas upp av flyktingar som beviljats asyl men får vänta länge på att bli kommunbosatta. Förutom den problematiken innebär det också att det tar lång tid för många flyktingar innan de får börja med sina etableringsinstanser såsom svenska för invandrare, samhällsorientering, förskola och skola för barnen. Den utredning som regeringen initierat och som genomförts av två utsedda flyktingsamordnare under 2014 som besökte alla län och ett stort antal kommuner visar att bostadsbristen är stor i Sverige, framför allt i storstäderna där den bästa arbetsmarknaden finns. Flyktingsamordnarnas rapport ligger bakom förslag om "Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända" som innebär att mottagandet ska spridas jämnt över landet. I promemorian föreslås att kommuner kan anvisas att ta emot nyanlända för bosättning oavsett om kommunen har en överenskommelse om mottagande eller inte. Beslut om en anvisning kan inte överklagas och kommunens ansvar börjar samtidigt med datum för anvisningen vilket ökar kraven på kommunens bosättningsplan. Kommunen ansvarar då för att ordna en bostad till den som anvisats.

Förslaget innebär för Uppsala kommuns del att antalet flyktingar kommer att öka. Kommunen har, sett till sina förutsättningar, ett relativt lågt mottagande. Inför kommundialogen avseende 2015 års mottagande var Uppsalas kommunal, som fastställdes av Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, 755 platser. Kommunfullmäktige tog beslut om 150 platser för anvisning

och hittills har mycket få kunnat erbjudas boende på grund av en ansträngd bostadsmarknad med hög konkurrens. Arbetsmarknadsnämndens behovsplan för bostäder till nyanlända flyktingar enligt antal anvisningsplatser omfattade 85 lägenheter i olika storlekar. Utöver det behöver kommunen ordna cirka 40 bostäder till anhöriga som anknyter till ensamkommande bar och andra som tagits emot på anvisning. Länsstyrelsen har ännu inte fått information från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen om vilket länstal som gäller inför 2016, men det kan handla om så mycket som 2-3 gånger det tal som angavs för 2015.

För Uppsala kommun är bristen på bostäder den stora utmaningen, särskilt hyresbostäder som oftast är ingången på den öppna bostadsmarknaden. För att kunna klara de åtaganden som kommunen har idag och de förväntade behov som den föreslagna lagen innebär måste kommunen planera för att få tillgång till ett stort antal bostäder på såväl kort som lång sikt. Statens höjning av schablonersättningen är främst avsett för att kommunerna ska klara sitt bosättningsuppdrag. Därför behöver fördelningen av schablonersättningen förändras, så att en större andel går till mottagande och bosättning.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för mottagande och bosättning av nyanlända flyktingar som fått uppehållstillstånd och är bosatta i kommunen. Arbetsmarknadsnämnden kommer därför att behöva en större andel av den nya schablonersättningen för att klara sitt bosättnings- och mottagandansvar. Nuvarande fördelning innebär att utbildningsnämnden får 50 procent av schablonersättningen för barn och unga 0-19 år avseende initiala kostnader för pedagogisk verksamhet. Arbetsmarknadsnämnden behåller 50 procent av ersättningen för barn och unga 0-19 år för mottagande, bosättning, försörjning mm andra insatser. För personer 20 år och äldre behåller arbetsmarknadsnämnden hela ersättningen för initiala kostnader för mottagning, bosättning, svenska för invandrare och övrig vuxenutbildning, samhällsorientering och kostnader för försörjningsstöd och dess administration. En viss uppräknig för pedagogiska insatser sett till ersättningsnivån behöver ske för att kompensera behoven av det initiala mottagandet av barn och unga i pedagogisk verksamhet.

Förslag till fördelning

0 - 19 år	Nuvarande fördelning		Förslag fördelning 2016	
	%	Belopp	%	Belopp
mottagande och praktisk hjälp vid bosättning	10%	8 310	25%	31 250
särskilda introduktionsinsatser i förskola och skola*	50%	41 550	40%	50 000
utbildning i svenska för invandrare		0	0%	0
samhällsorientering		0	0%	0
tolk		0	0%	0
andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället	15%	12 465	15%	18 750
vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration	25%	20 775	20%	25 000
				125
	100%	83 100	100%	000

20-64 år	Nuvarande fördelning		Förslag fördelning 2016	
	%	Belopp	%	Belopp
mottagande och praktisk hjälp vid bosättning	15%	12 465	30%	37 500
särskilda introduktionsinsatser i förskola och skola*		0		0
utbildning i svenska för invandrare	35%	29 085	30%	37 500
samhällsorientering	10%	8 310	10%	12 500
tolk		0		0
andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället	15%	12 465	5%	6 250
vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration	25%	20 775	25%	31 250
				125
	100%	83 100	100%	000

65+	Nuvarande fördelning		Förslag fördelning 2016	
	%	Belopp	%	Belopp
mottagande och praktisk hjälp vid bosättning	15%	7 800	30%	23 460
<i>särskilda introduktionsinsatser*</i>		0		0
utbildning i svenska för invandrare	30%	15 600	30%	23 460
samhällsorientering	15%	7 800	10%	7 820
tolk		0		0
andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället	15%	7 800	10%	7 820
vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration	25%	13 000	20%	15 640
	100%	52 000	100%	78 200

Ekonomiska konsekvenser

Per sista oktober 2015 är andelen mottagna barn och unga under 20 år 42 procent. Uppsala kommun har erhållit 43 491 tkr i schabloniserad ersättning för perioden januari-augusti 2015, varav 8 955 tkr fördelats till utbildningsnämnden (UBN) för initiala kostnader i samband med placering i pedagogisk verksamhet (förskola till och med gymnasieskola) och 34 536 tkr till arbetsmarknadsnämnden (AMN) för kostnader i samband med mottagning, försörjningsstöd, bostäder och bosättning, svenska för invandrare och samhällsorientering. Förslaget till ny fördelning innebär att utbildningsnämnden erhåller en lägre andel av ersättningen men får en viss höjning av beloppet jämfört med nivån för 2015.

I vilken mån kommunen får kompensation som täcker kostnaderna är svårt att bedöma. Det saknas idag en samlad bild över kommunens totala kostnader för mottagandet. Nämndens prognos per augusti 2015 är positiv, men fortfarande kvarstår många osäkra faktorer.

Arbetsmarknadsnämnden

Lena Winterbom
Direktör